

Handlingsplan ANDTS förebyggande arbete

SOCIAL- OCH ARBETSMARKNANDSNÄMNDEN

OBLIGATORISKA UPPGIFTER (METADATA)

I samtliga styrdokument ska finnas uppgift om:

- Vilken instans som har fastställt dokumentet
- När dokumentet har fastställts, datum enligt ISO 8610 (åååå-mm-dd), fylls i av sekreterare/registrator efter beslut.
- Diarienummer, fås av registrator
- Dokumentansvarig, titel
- Vilka dokumentet gäller för
- Klassificering enligt dokumenthanteringsplan, fås av registrator
- När översyn av dokumentet bör göras
- Var dokumentet ska publiceras
- Vilket/vilka dokument som eventuellt ersätts
- Relation, om t ex Policy efterföljs av riktlinje
- Författningssamling, nummer fås av registrator, om det är aktuellt

Dokumentansvarig har det yttersta ansvaret för dokumentet. Dokumentansvarig ansvarar för styrdokumentets kommunikering. I ansvaret ingår även att hålla dokumentet aktuellt genom att löpande se till att uppföljning och revision sker enligt anvisning i dokumentet eller om behov uppstår.

Revidering/översyn av styrdokument bör göras oavsett om dokumentet gäller till vidare. Lämplig tid är i samband med budgetprocess och/eller i början av mandatperiod.

Metadata om dokumentet

Dokumentnamn Handlingsplan ANDTS förebyggande arbete	Dokumenttyp Handlingsplan	Omfattar Vård och omsorg
Beslutsinstans Social-och arbetsmarknadsnämnd	Dokumentansvarig Verksamhetschef	Publicering Ledningssystem

Beslutad/datum	Översyn bör göras	Klassificering 1.3.1.	Diarienummer [Diarienummer]
Relation [Relation]	Ersätter Handlingsplan alkohol, narkotika, dopning, tobak och spel (ANDTS) - förebyggande arbete 2024–2025 Social- och arbetsmarknadsnämnden	3	Författningssamling

INNEHÅLL

Innehållsförteckning

<i>OBLIGATORISKA UPPGIFTER (METADATA)</i>	3
1. INLEDNING.....	5
2. SYFTE OCH INNEHÅLL.....	6
3. GRUNDLÄGGANDE PRINCIPER FÖR ANDTS ARBETET.....	7
4. ANSVAR, ORGANISATION OCH IMPLEMENTERING.....	8
4.1 SAMVERKAN.....	8
5. MÅLGRUPP.....	9
PRIORITERADE OMRÅDEN OCH AKTIVITETER UTIFRÅN MÅLGRUPP.....	10
7.1 ANDTS samordning.....	10
7.2 Barn och unga.....	12
7.3 Tidig upptäckt och tidiga insatser.....	14
7.4 Stöd till personer med riskbruk, skadligt bruk, beroende och anhöriga.....	15
8.0 UPPFÖLJNING OCH REVIDERING.....	16

1. INLEDNING

Social- och arbetsmarknadskontoret har ett särskilt ansvar för att samordna kommunens arbete inom området alkohol, narkotika, dopning, tobak och spel om pengar (ANDTS). Problem relaterade till ANDTS påverkar folkhälsan, tryggheten och uppväxtvillkoren. Särskilt för barn och unga.

Handlingsplanen ska skapa en tydlig gemensam riktning för ANDTS arbetet och bidra till ett gemensamt samordnat arbete. Ett arbete som ska vara långsiktigt och kunskapsbaserat.

Handlingsplanen kan också vara ett kunskapsstöd för andra kommunala verksamheter som arbetar utifrån ANDTS förebyggande frågor.

I nuläget har regeringen inte utkommit med någon ny samlad strategi kring ANDTS arbetet. Den senaste versionen var: **En samlad strategi för alkohol-, narkotika-, dopnings- och tobakspolitiken samt spel om pengar 2022–2025.**

Denna handlingsplan ersätter tidigare lokal handlingsplan 2024–2025.

Begrepp och definitioner ANDTS står för *Alkohol, Narkotika, Dopning, Tobak och Spel*.

- **Alkohol:** Berusningsdryck.
- **Narkotika:** Läkemedel och hälsofarliga varor med beroendeframkallande egenskaper eller effekter av eufori, där ämnet antingen finns upptaget i en internationell överenskommelse som Sverige biträtt eller är narkotika förklarad av den svenska regeringen.
- **Dopningsmedel:** Prestationshöjande substanser såsom anabola androgena steroider.
- **Tobak:** Med tobak avses cigaretter, elektroniska rökverk, snus, vattenpipa och andra nikotinprodukter.
- **Spel:** Med spel avses den definition som anges i 2. kapitlet §1 Spellagen (2018:1138) det vill säga lotteri, vadhållning, kombinationsspel och pyramidspel. Vad gäller spelberoende definieras det som svårigheter för en person att kontrollera hur mycket tid och pengar som läggs på spel om pengar. Spel om pengar, alkohol och psykisk ohälsa förekommer ofta samtidigt.

2. SYFTE OCH INNEHÅLL

Syftet med Social- och arbetsmarknadskontorets handlingsplan är att påvisa aktiviteter (se sid 10-15) samt ge en samlad riktning för det preventiva arbetet mot alkohol, narkotika, dopning, tobak och spel om pengar (ANDTS) med fokus på barn och unga.

ANDTS förebyggande arbete ska tydliggöra hur Social och arbetsmarknadskontoret ska samordna och samverka kring det förebyggande arbetet samt tydliggöra vilken inriktning och vilket förhållningssätt som Social- och arbetsmarknadsnämnden har gällande ANDTS.

Mål och aktiviteter ska säkerställa effektiva arbetssätt, metoder och samordning inom området ANDTS. Samt säkerställa ett samordnat och effektivt ANDTS arbete i kommunen.

I handlingsplanen finns prioriterade områden och aktiviteter kopplat till det ANDTS förebyggande arbete.

Aktivitetserna beskriver vilka aktiviteter som ska genomföras, av vem och hur arbetet ska följas upp.

Det ANDTS förebyggande arbetet ska på övergripande nivå bidra till att:

- Barn och unga ges en trygg och drogfri uppväxt.
- Debutåldern för alkohol och tobak uteblir/skjuts upp.
- Att färre personer utvecklar ett riskbruk, skadligt bruk eller beroende.
- ANDTS relaterade skador och negativa effekter och konsekvenser för individ och samhälle ska minska.

3. GRUNDLÄGGANDE PRINCIPER FÖR ANDTS ARBETET

Social- och arbetsmarknadskontorets ANDTS arbete ska präglas av:

Förebyggande fokus

- ANDTS inriktade insatser ska främst vara förebyggande och främjande för individ och samhälle.

Tidiga insatser

- ANDTS insatser ska erbjudas tidigt och tidigt stöd ska erbjudas och prioriteras

Kunskapsbaserat arbete.

- ANDTS arbetet som utförs i kommunen ska vila på evidens och beprövad erfarenhet.

Samverkan

- Då Sala kommun är en mindre kommun är det avgörande att kommunens olika verksamheter och andra externa aktörer tillsammans samverkar i dessa frågor.
- Ett arbete i samverkan med brottsförebyggande åtgärder är viktigt för att nå målet.
- Det är också av vikt att handlingsplanen är tillgänglig och känd både internt inom kommunens verksamheter och externt.

Jämlikhet

- Det förebyggande arbetet kring ANDTS ska bidra till jämlik hälsa och arbetet ska nå grupper med särskilda behov.

4. ANSVAR, ORGANISATION OCH IMPLEMENTERING

Social- och arbetsmarknadsnämndens styrelse ansvarar för att anta denna handlingsplan

Social- och arbetsmarknadsnämnden ansvarar för att på ett övergripande plan skapa förutsättningar för att den angivna utvecklingen blir möjlig.

Social- och arbetsmarknadschef ansvarar för att följa upp utvecklingen utifrån handlingsplanen.

ANDTS samordnaren i kommunen ansvarar för att:

- Driva kommunens ANDTS arbete utifrån övergripande mål och aktiviteter i handlingsplanen.
- Stödja verksamheter i det förebyggande arbetet kring ANDTS frågor.
- Skapa och bjuda in till ANDTS relaterade kampanjer utifrån ANDTS årshjul.
- Omvärldsbevaka och sprida kunskap.
- Utbilda *ANDTS coacher¹ internt och externt i kommunen.
- Initiera, leda och samverka kring ANDTS utifrån handlingsplan.
- Följa upp och redovisa ANDTS arbetet.
- ANDTS samordnare ansvarar vid behov revidera planen.

4.1 SAMVERKAN

ANDTS arbetet ska ske i samverkan med:

- Polismyndigheten
- Brottsförebyggande BRÅ
- Skolan
- Socialtjänsten
- Kultur och fritid
- CIVILSAMHÄLLET och föreningslivet
- Regionen

¹ ANDTS coach - ANDTS coach utbildas och blir den sakkunniga inom egna verksamheten och har mandat att kunna arbeta med dessa frågor aktivt. Som ANDTS coach ingår man i ett lokalt ANDTS coachnätverk.

5. MÅLGRUPP

Målgruppen för handlingsplanen är:

- Barn och unga.
- Vårdnadshavare och familjer.
- Personer med ett riskbruk och/eller som har ett skadligt bruk eller beroende.
- Anhöriga. Som anhörig räknas även barn in.

De olika aktiviteterna i handlingsplanen är utifrån ansvar och målgrupp uppdelade i prioriterade områden och mål.

PRIORITERADE OMRÅDEN OCH AKTIVITETER UTIFRÅN MÅLGRUPP

Prioriterade områden:

- ANDTS samordning
- Barn och unga
- Tidig upptäckt och tidiga insatser
- Stöd till personer med riskbruk, skadligt bruk, beroende och anhöriga

7.1 ANDTS samordning

Social- och arbetsmarknadskontoret ska:

Mål 1:

- ANDTS samordnare samordnar det övergripande arbetet utifrån handlingsplan

Aktivitet	Beskrivning	Ansvar	Tidsplan	Uppföljning
En fungerande lokal samverkan och samordning mellan ANDTS-förebyggande, trygghetsskapande och brottsförebyggande arbete	Upprätthålla samverkan (skola, polis, socialtjänst) vilket ex är EST	ANDTS samordnare	Löpande 2-4 tillfällen/år	Följs upp löpande och vid årsslut.
Sprida och dela ANDTS kampanjer under året	Upprätta ANDTS årshjul med aktuella kampanjer att kunna delta i. Sprida information till verksamheter och nyckelpersoner i kommunen	ANDTS samordnare	löpande	Följs upp löpande och vid årsslut.

Vid behov delta i upprättandet av policy/policier i kommunen – ex drogfri skola	Som ANDTS samordnare att bidra med kunskap och stöd i arbetet för en drogfri skola	ANDTS samordnare	Vid behov	Följs upp löpande och vid årsslut.
Förankra handlingsplan ANDTS förebyggande arbete i verksamheter	Informera chefer och andra nyckelpersoner som tex ANDTS coacher om handlingsplan	ANDTS samordnare	Löpande	Följs upp löpande och vid årsslut.
ANDTS länsövergripande samarbete	Ingå och närvara på ANDTS länsträffar Delta på årlig nätversträff Delge Lägesbild, omvärldsbevaka; ”på gång” och sprida och dela kunskap i nätverket	ANDTS samordnare	Löpande 2–4 tillfällen/år	Följs upp löpande och vid årsslut.
Årlig lägesbild	Ta fram en lokal ANDTS-lägesbild	ANDTS samordnare	Årligen	Följs upp löpande och vid årsslut. Redovisa till nämnd i januari
Redovisa ANDTS arbetet till nämnd	Utöver årlig lägesbild skriva en årsberättelse	ANDTS samordnare	Årligen	Följs upp löpande och vid årsslut. Redovisa till nämnd i januari

7.2 Barn och unga

Social- och arbetsmarknadskontoret ska:

Mål 2:

- Verka för trygga och drogfria miljöer för barn och unga
- Barn och unga ska skyddas mot skadliga effekter orsakade av alkohol, narkotika, dopning, tobaks- och nikotinprodukter och spel om pengar
- Stärka föräldrarollen genom information och stöd till föräldrar kring ANDTS

Aktivitet	Beskrivning	Ansvar	Tidsplan	Uppföljning
Kunskapshöjande ANDTS	Skapa en digital plattform på Sala kommuns hemsida med en verktygslåda som hålls uppdaterad. Utbilda ANDTS coacher i kommunen inkl. nätverk Genomföra ANDTS coach "boosterträffar" Verka för att ANDTS information når medborgare i kommunen.	ANDTS samordnare	Löpande	Följs upp löpande och vid årsslut.
Stötta skolpersonalen i det ANDTS förebyggande arbetet	Sprida kunskap kring ANDTS på schemat. Vara ett stöd för skolorna i frågor rörande ANDTS	ANDTS samordnare	Löpande	Följs upp löpande och vid årsslut.

Stöd och utbildning till föräldrar, skolpersonal, barn och ungdomar, samt fritidsföreningar i Sala kommun	Genom ex informationsbrev, kunskapsspridning	Socialtjänst ANDTS samordnare	Löpande	Följs upp löpande och vid årsslut.
	Delta på Föräldramöten – kunskapshöjande insats	Socialtjänst ANDTS samordnare	Löpande	Följs upp löpande och vid årsslut.
Blås grönt – Alkoholfritt event under Valborg	Arrangera Blås grönt under Valborg för ungdomar i samverkan med polis, skola, fritid och andra samverkanspartners och sponsorer	ANDTS samordnare	Årligen	Följs upp löpande och vid årsslut.

7.3 Tidig upptäckt och tidiga insatser

Social- och arbetsmarknadskontoret ska:

Mål 3:

- Ha tydliga rutiner för att uppmärksamma oro kring ANDTS.
- Samverka med andra verksamheter och uppmärksamma tidiga signaler för att säkerställa att stöd och insatser erbjuds skyndsamt.

Aktivitet	Beskrivning	Ansvar	Tidsplan	Uppföljning
Rutiner vid oro kring ANDTS	Säkerställa att rutiner finns och är kända hos medarbetare	Socialtjänst	Löpande	Följs upp löpande och vid årsslut.
Kompetenshöjning till medarbetare i kommunen kring ANDTS	Erbjuda utbildningsinsatser för personal	ANDTS samordnare /medarbetare öppenvård	Vid behov	Följs upp löpande och vid årsslut.

7.4 Stöd till personer med riskbruk, skadligt bruk, beroende och anhöriga

Social- och arbetsmarknadskontoret ska:

Mål 4:

- Erbjuda och hänvisa till stöd och insats
- Riskbruk, skadligt bruk eller beroende samt anhöriga.
- Anhörig inkluderar även barn som anhöriga.

Aktivitet	Beskrivning	Ansvar	Tidsplan	Uppföljning
Informera om vilka stödinsatser det finns kring ANDTS i kommunen	Genom samverkan sprida kunskap, delta på informationsträffar	Socialtjänst	Årligen och löpande vid behov	Följs upp löpande och vid årsslut.
Erbjuda råd/stöd och behandlingsinsatser till personer med riskbruk, skadligt bruk och beroende inkl. anhöriga.	tillhandahålla behovsprövade och/eller icke behovsprövade insatser			
Erbjuda barn och unga stöd Erbjuda barn och unga som anhöriga stöd	tillhandahålla behovsprövade och/eller icke behovsprövade insatser			

8.0 UPPFÖLJNING OCH REVIDERING

Handlingsplanen/aktivitetsplanen följs upp årligen av ANDTS samordnaren. Uppföljningen sker genom att följa upp aktiviteterna som redovisas till ansvarig nämnd i januari 2027.

Uppföljningen och redovisningen ska ligga till grund för en eventuell revidering av aktiviteterna och de prioriterade områdena. Uppföljningen ska innehålla en årsberättelse och en lägesbild.

Uppföljningen ska kunna visa om arbetet är på väg åt rätt håll i förhållande till prioriterade de prioriterade områdena och aktiviteterna.

Handlingsplan ANDTS förebyggande arbete

SALA KOMMUN

Social- och arbetsmarknadskontoret

Telefonnummer: 0224-74 70 00 | E-post: kommun.info@sala.se | Postadress: Box 304, 733 25 Sala

